

ЯК БЕЗРОБІТНОМУ ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ ЗАЙНЯТОСТІ?

Реєстрація у Державній службі зайнятості здійснюється незалежно від місця проживання чи перебування, тож громадянин може звернутися *до будь-якого зручного за розташуванням центру зайнятості*. Відповідно до частини другої статті 43 Закону України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI, щоб отримати статус безробітного та відповідну соціальну допомогу, потрібно подати особисту заяву до Державної служби зайнятості. При поданні заяви для реєстрації слід пред'явити такі документи:

- паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу;
- облікову картку платника податків (ідентифікаційний код);
- трудову книжку або інший документ, що містить відомості про період зайнятості особи;
- документ про освіту (атестат або диплом);
- військовий квиток (для військовозобов'язаних).

Деякі категорії громадян мають пред'явити додатково інші документи, щоб скористатися послугами Державної служби зайнятості. Такі категорії визначені у статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI.

Зареєстровані безробітні зобов'язані відвідувати територіальний орган, у якому вони зареєстровані, у визначений і погоджений з ними час з паспортом чи іншим документом, що посвідчує особу, та трудовою книжкою, дотримуватись письмових індивідуальних рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню.

Для отримання грошової допомоги по безробіттю необхідно:

- подати особисту заяву на отримання допомоги по безробіттю;
- надати копії документів, які були пред'явлені при реєстрації у центрі зайнятості;
- надати довідку спеціального зразка про середню заробітну плату (дохід) за останнім місцем роботи, або декілька таких довідок з останніх місць роботи.

Форма довідки визначена у Додатку 2 Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності, затвердженого Наказом Міністерства соціальної політики України від 15.06.2015 №613.

Розмір допомоги по безробіттю вираховується відповідно до розміру середньої заробітної плати (доходу) за останнім місцем роботи особи у відсотках, що визначаються страховим стажем особи:

- від 6 місяців до 2 роки – 50%;

- від 2 до 6 років – 55%;
- від 5 до 10 років – 60%;
- більш ніж 10 років – 70%.

Допомога по безробіттю не може перевищувати чотирикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Якщо особа має страховий стаж менш ніж 6 місяців або звільнена із попереднього місця роботи згідно підстав, визначених пунктами 3, 4, 7, 8 статті 40, статтями 41 та 45 Кодексу законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII, вона може отримувати допомогу по безробіттю у мінімальному розмірі. На 2017 рік Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України встановило **мінімальний розмір такої допомоги – 544 грн.**

Виплата допомоги по безробіттю починається з восьмого календарного дня після реєстрації громадянина у Державній службі зайнятості. Якщо особа звільнилася з останнього місця роботи **за власним бажанням без поважних причин**, виплата допомоги починається з **91-го календарного дня після реєстрації**. Строки виплат можуть бути встановлені до 720 календарних днів, залежно від страхового стажу та віку безробітного. Встановлений строк може бути скорочено у разі невиконання безробітним своїх обов'язків, із якими він був ознайомлений при реєстрації у Державній службі зайнятості. Розмір допомоги по безробіттю також може бути скорочено, якщо особа не виконує покладених на неї обов'язків зареєстрованого безробітного.

Одноразова виплата допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності здійснюється у розмірі допомоги по безробіттю, нарахованої особі у розрахунку на рік. У випадку, коли особа отримувала упродовж певного часу щомісячну допомогу по безробіттю, одноразово виплачується її залишок із розрахунку на рік. Щоб отримати таку допомогу, зареєстрований безробітний має подати до центру зайнятості особисту заяву про виплату такої допомоги та бізнес-план.

Послуги у питаннях працевлаштування для безробітних надаються Державною службою зайнятості **на безоплатній основі**. Необхідну інформацію про діяльність Державної служби зайнятості, про особливості отримання послуг у центрі зайнятості та ринок праці розміщено на сайтах www.dcz.gov.ua та www.trud.gov.ua.

*Ніка Бондаренко,
журналіст "Економіка. Фінанси. Право"*

ЯК БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ ІЗ ЄС ВПЛИНЕ НА ЖИТТЯ ПЕРЕСІЧНОГО УКРАЇНЦЯ?

З 11 червня 2017 р. було введено у дію рішення ЄС про внесення України до переліку третіх країн, громадянам яких скасовуються візові вимоги, від 17

травня 2017 р.. У зв'язку із цим українці потребують більше інформації щодо умов перетину кордонів країн ЄС та перебування на їх території, необхідних

документів, обмежень та заборон безвізового режиму. У цій статті буде висвітлено важливі питання, які виникають під час подорожі.

Так, скористатися перевагами безвізового режиму можуть громадяни України, що мають дійсний **біометричний закордонний паспорт**, в тому числі громадяни, які проживають на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим та окремих районів Донецької та Луганської областей, відповідно до статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 року № 1207-VII.

На громадян України, що мають дійсний закордонний паспорт старого зразка, дія безвізового режиму не поширюється, тобто його для використання вимагається оформлення візи. Проте наразі немає законодавчо визначеної необхідності змінювати його на біометричний закордонний паспорт.

У межах безвізового режиму українці можуть перетинати кордони країн-членів Європейського Союзу, окрім Великої Британії та Ірландії, які не включені до складу Шенгенської зони. Водночас, забезпечено можливість подорожувати без необхідності отримання візи до країн, що не є членами ЄС, але які приєдналися до Шенгенської угоди «Про скасування паспортного митного контролю між країнами Європейського Союзу» від 14 червня 1985 р. – Швейцарії, Ісландії, Норвегії та Ліхтенштейну.

Відповідно до статті 6 **Шенгенського кодексу про кордони від 9 березня 2016 року** умови безвізового режиму поширюються лише на короткострокові туристичні поїздки, що тривають не довше за 90 днів. При цьому перебування на території держав, що включені до складу Шенгенської зони, дозволено **упродовж 90 днів на кожні 180 днів**. У разі закінчення цього терміну необхідно залишити Шенгенську зону на визначений період часу. Порушення нормативно закріплених строків перебування є підставою для **примусового повернення громадянина на територію України та заборони у в'їзді до Шенгенської зони у майбутньому**. Винятком для застосування цієї норми можуть бути форс-мажорні обставини, такі як тяжка хвороба, стихійне лихо тощо.

Також зазначено, що під час безвізової подорожі **заборонено виконувати будь-яку оплачувану роботу**. Водночас, не заборонено використовувати таку поїздку для пошуку роботи з метою подальшого оформлення робочої візи. Також дозволено організувати таким чином ділове відрядження, якщо його оплачує український роботодавець. Окрім того, дозволеними є поїздки до країн Європейського Союзу із метою волонтерства, якщо особа виконує роботу в обмін на забезпечення умов для її перебування, таких як надання житла та їжі. Навчання у країнах-членах ЄС під час безвізового перебування не забороняється, якщо його термін не перевищує вимог, тобто у випадку, коли навчання триває не довше за 90 днів.

Відповідно до **Додатка 1 Шенгенського кодексу про кордони** від 9 березня 2016 р. для перетину

кордону країн, що входять до складу Шенгенської зони, особа має виконати наступні умови.

1. Перш за все, слід пред'явити дійсний проїзний документ (біометричний закордонний паспорт), що **буде зберігати свою чинність упродовж не менш ніж трьох місяців після запланованої дати виїзду із території ЄС**. Якщо особа не досягла за віком 16 років, її мають супроводжувати батьки (усиновлювачі), опікуни чи піклувальники, або уповноважені ними особи, за наявності відповідних документів. У випадку, коли дитина перетинає кордон у супроводі одного з батьків, необхідно надати нотаріально посвідчений дозвіл іншого з батьків на перетин кордону дитиною. У разі необхідності слід надати також інші документи, що визначають правовий статус дитини та батьків, такі як свідоцтво про смерть, рішення суду про позбавлення батьківських прав тощо.

2. При перетині кордону необхідно **обґрунтувати мету поїздки та надати інформацію про умови запланованого перебування на території ЄС**. Для цього можна використати документ, що свідчить про наявність помешкання, запрошення від приймаючої сторони у довільній формі, контактні дані осіб, що забезпечуватимуть умови перебування тощо. Для підтвердження маршруту поїздки можна надати документ, що свідчить про замовлення організованої подорожі або наявність плану подорожі. Для відряджень та бізнес-поїздок необхідно мати документ, що підтверджує торговельні чи ділові відносини. Інформацію про подорож з метою навчання слід підтвердити сертифікатами навчальних курсів, документом, що визначає статус студента тощо.

3. Також потрібно **підтвердити наявність необхідних фінансових засобів** для перебування на території країн, що входять до складу Шенгенської зони, та для повернення до України або переміщення до іншої країни, право на в'їзд до якої особа гарантовано має, або здатність отримати такі засоби законним чином. Для цього використовуються **документи, що свідчать про оплату проживання і транспортних послуг, гарантійні листи приймаючої сторони про фінансове забезпечення гостя, декларації спонсорів, кредитні картки міжнародних платіжних систем із необхідним балансом коштів на рахунок, готівка**. З інформацією про мінімальну кількість фінансів, що необхідна для перебування на території різних держав-членів ЄС, можна ознайомитися на сайті <https://ec.europa.eu>. У середньому ця сума складає **близько 50 євро на один день перебування**.

4. Разом із цим слід надати документи, що **підтверджують намір повернення до місця проживання (зворотні квитки)**. Ця вимога не є обов'язковою для бізнес-поїздок та відряджень. Якщо подорож відбувається із використанням власного транспорту, у таких документах також немає потреби. Крім того, у разі необхідності громадянин має надати документи, що підтверджують право в'їзду на територію іншої країни після закінчення строку перебування на території ЄС.

5. У разі подорожі із використанням автомобіля особа додатково має надати документи **про**

страхування цивільної відповідальності власника транспортного засобу.

Крім того, громадянин, що перетинає кордон, не повинен перебувати у Шенгенській інформаційній системі у переліку осіб, яким заборонено в'їзд до ЄС, або становити загрозу для громадського порядку, безпеки, громадського здоров'я та міжнародних відносин.

Таким чином, безвізовий режим відкриває широкі можливості для подорожування країнами, що включені до Шенгенської зони у туристичних цілях і

навіть певним чином спрощує процес навчання, ведення бізнесу та пошуку роботи у країнах ЄС. *Проте слід пам'ятати, що перебування на території ЄС за умовами безвізового режиму є обмеженим у часі, а також про те, що не можна використовувати подорожі для здійснення будь-яких видів оплачуваної роботи.*

*Ніка Бондаренко,
журналіст "Економіка. Фінанси. Право"*

ЦИВІЛЬНИЙ ПОЗОВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: НАСКІЛЬКИ ЦЕ ЕФЕКТИВНО? ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ

Відповідно до статті 128 Кримінального процесуального кодексу України, особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнової та (або) моральної шкоди, а також представник або законний представник такої особи має право пред'явити **цивільний позов до підозрюваного, обвинуваченого** або до фізичної чи юридичної особи, яка за законом несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану відповідним суспільно небезпечним діянням. У деяких випадках цивільний позов може бути пред'явлений прокурором, якщо йдеться про інтереси держави або громадян, що не мають можливості самотійно захистити свої права.

Цивільний позов подається під час кримінального провадження, але до початку розгляду справи судом:

- під час досудового розслідування;
- під час підготовчого судового засідання.

Таким чином, **цивільний позов у кримінальній справі є вимогою про відшкодування майнової та (або) моральної шкоди, що подається до органу досудового розслідування або до суду, що здійснює кримінальне провадження.**

Стаття 119 Цивільного процесуального кодексу встановлює вимоги щодо форми і змісту позовної заяви у цивільному судочинстві, які застосовуються і для цивільних позовів у межах кримінального провадження. Крім позовної заяви, необхідно надати документи, що підтверджують заподіяння матеріальної та моральної шкоди, та, у разі такої потреби, документи, що підтверджують повноваження представника або законного представника відповідно до статей 58 та 59 Кримінального процесуального кодексу України.

Пункт 7 частини 1 статті 368 Кримінального процесуального кодексу України закріплює обов'язок суду при ухваленні вироку вирішити питання про те, чи підлягає задоволенню пред'явлений цивільний позов і, якщо так, на чію користь, в якому розмірі та в якому порядку. Відповідно до статті 129 Кримінального процесуального кодексу України за результатами розгляду цивільного позову суд може задовольнити його повністю або частково, або відмовити у ньому.

Якщо у кримінальному провадженні цивільний позов залишено без розгляду, особа має право пред'явити його в порядку цивільного судочинства. Проте, відмова у позові в порядку цивіль-

ного, господарського або адміністративного судочинства позбавляє цивільного позивача права пред'являти такий самий позов у кримінальному провадженні (ст. 128 КПК).

При вирішенні цивільного позову у кримінальному провадженні суд керується положеннями Кримінального процесуального кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України, якщо це не суперечить нормам кримінального процесуального законодавства (наприклад, у разі укладення мирової угоди позивачем та відповідачем відповідно до статті 175 Цивільного процесуального кодексу України).

Виходячи з наявної судової практики, слід зазначити, що є певні проблеми у вирішенні судами цивільних позовів у кримінальному провадженні. Спільні питання застосування відповідних норм було роз'яснено у *постанові Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1989 № 3* «Про практику застосування судами України законодавства про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної злочинцем, і стягнення безпідставно нажитого майна», у постанові Пленуму Верховного Суду України від 07.07.1995 № 11 «Про відшкодування витрат на стаціонарне лікування особи, яка потерпіла від злочину, та судових витрат» тощо.

Важливим питанням судової практики є **визначення цивільного відповідача** у справах про відшкодування шкоди внаслідок скоєння суспільно небезпечного діяння. У частині 1 статті 1172 Цивільного кодексу України зазначено, що **юридична особа має відшкодувати шкоду, завдану її працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків.** При цьому у випадках, коли працівник знаходився на службі або на роботі, **але злочин не був безпосередньо пов'язаний із виконанням його трудових чи службових обов'язків,** оскільки його скоєння не потребувало використання службових повноважень чи влади, **цивільну відповідальність за наслідки злочину несе підозрюваний (обвинувачений), а не юридична особа,** з якою він перебуває у трудових відносинах.

Наприклад, у провадженні за справою № 755/8183/14-к Дніпровського районного суду міста Києва ухвалою суду встановлено, що клопотання про залучення КП «Київпастрас» до судового процесу за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого статтею 286 Кримінального кодексу України від